

PROJECTMATIG WERKEN IN OKAN: DE VAKKEN L.O. EN GODSDIENST

slaan de handen in elkaar

In september 2016 startte het HTI Sint-Antonius in Gent met een OKAN-klas. De leerlingen worden in deze onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers ondergedompeld in een taalbad Nederlands. Naast lessen Nederlands krijgen de leerlingen onder meer ook godsdienst en lichamelijke opvoeding. In plaats van op donderdagnamiddag afzonderlijk twee uur godsdienst en twee uur L.O. te geven, voegden collega's Luuk en Katrien de twee vakken samen tot één geheel om zo projectmatig te kunnen werken. Voor *Fons* leggen ze uit hoe die samenwerking er concreet uitzag en delen ze een lesvoorbeeld.

Katrien Vanommeslaeghe en Luuk Jansen

Over de auteur

KATRIEN VANOMMESLAEGHE

is coördinator en vervolgschool-coach OKAN in het HTI Sint-Antonius in Gent.

LUUK JANSEN

is leerkracht Lichamelijke Opvoeding en Engels in tso, bso en OKAN in het HTI Sint-Antonius in Gent.

WAT DEDEN DE LEERLINGEN TIJDENS ZO'N NAMIDDAG?

De donderdagnamiddag stond helemaal in teken van de leerlingen en hun welbevinden. Sleutelwoorden waren bewegingsvreugde, identiteitsontwikkeling en welbevinden. Het ontdekken van hun eigen identiteit is niet louter iets waar de leerlingen over moeten nadenken, ze kunnen er ook heel veel bij bewegen en er plezier aan beleven. Door te bewegen, kunnen ze immers heel veel emoties tonen die ze nog niet talig kunnen uiten.

WAAROM LICHAMELIJKE OPVOEDING EN GODSDIENST?

Leerkracht godsdienst Katrien Vanommeslaeghe en leerkracht lichamelijke opvoeding Luuk Jansen kozen ervoor om de vakken lichamelijke opvoeding en godsdienst te integreren. Beide vakken vertrekken immers vanuit waarden. Voor veel leerlingen in de OKAN-klas zijn zowel sport als religie erg waardevol. Tijdens het sporten en bewegen kunnen de leerlingen, die niet altijd uit even makkelijke situaties komen, echt kind zijn en alle zorgen opzijzetten. Dat is een belangrijke voorwaarde om op zoek te gaan naar jezelf en te ontdekken wat voor jou belangrijk is. Die gedachte staat dan weer centraal in het vak godsdienst.

De samenwerking tussen de leerkrachten bood nog heel wat andere voordelen. Door het samenvoegen van twee OKAN-groepen, konden de leerkrachten gedurende 4 lessen co-teachen. De leerkrachten hadden zo heel veel vrijheid om tijdens dat lange lesblok naar buiten te gaan of een uitstap te organiseren. Tijdens de voorbereiding gooiden ze hun ideeën samen en konden ze de taken verdelen. Ze inspireerden elkaar met hun enthousiasme en kwamen tot creatieve lesopzetten en -ideeën. De co-teaching bood ook veel meer mogelijkheden om te differentiëren. Ze konden inzetten op de verschillende talenten en het taalniveau van de leerlingen.

HOE WERD ZO'N NAMIDDAG CON-CREET INGEVULD?

De donderdagnamiddagen bestonden uit lessenreeksen, waarbij er telkens toegevoerd werd naar een concreet eindresultaat. Het was belangrijk dat de leerlingen voelden dat het verhaal van zo'n reeks ergens naartoe leidt, dat het geen losse flodders zijn. Elke les bouwde voort op de vorige. De concrete invulling van zo'n namiddag was dus steeds afhankelijk van de timing in het project. Soms begon de middag met een blok waarin er meer gefocust werd op de godsdienstige elementen om daarna te eindigen met een actief bewegingsblok, soms waren godsdienst en beweging de hele middag met elkaar verweven, en soms waren de leerlingen de hele middag op pad. Bij het begin van elk trimester legden beide leerkrachten hun leerplannen samen om te bekijken

welke doelen met elkaar gelinkt konden worden en brainstormden ze over welke projecten ze konden uitwerken.

De doelen die leerlingen binnen OKAN moeten behalen, zijn erg flexibel. Daardoor overstegen de inhouden van het projectmatig werken de traditionele doelstellingen van godsdienst en lichamelijke opvoeding. De leerlingen moesten bijvoorbeeld nadenken over plekken die voor hen speciaal en waardevol zijn in Gent. De leerkrachten kregen zo zicht op 'hun stad', die behoorlijk verschilde van het beeld van Gent dat de leerkrachten hadden. Het 'Gent' van de leerlingen zag er volledig anders uit, maar ook de onderlinge verschillen waren groot. Nadat alle leerlingen hun eigen stad in kaart hadden gebracht, stippelden we samen een fietstocht uit langs de plaatsen die voor hen waardevol waren. De uiteindelijke namiddag was een schot in de roos. De leerlingen leerden op de fiets te manoeuvreren tussen de Gentse tram-

sporen, ontdekten verborgen pareltjes in de binnenstad, bezochten spirituele plaatsen zoals moskeeën en Zuid-Amerikaanse kerken, en toonden met veel trots hun leefwereld.

Een andere les waar de leerkrachten mooie herinneringen aan overhouden, is een les die plaatsvond in de Kringwinkel. Op voorhand hadden de leerlingen hun eigen stamboom op papier gemaakt. Terwijl de leerlingen buiten voor de kringloopwinkel sportieve spelletjes speelden, mochten kleine groepjes leerlingen in de Kringwinkel snuisteren op zoek naar objecten die hen deden denken aan hun ouders, broers of zussen. De leerlingen ontdekten knuffels, theeservies, speelgoed en allerlei andere zaken. Aan de hand van de foto's die gemaakt werden in de Kringwinkel, bereidden de leerlingen daarna een presentatie voor. Het was hartverwarmend om te zien hoe de leerlingen vertelden over hun familie en herinneringen ophaalden aan vroeger.

Lesvoorbeeld uit het project

In wat volgt delen Katrien en Luuk een les uit hun project. Op www.tijdschriftfon.be vind je bovendien ook de werkblaadjes die bij deze les horen.

STAPPENPLAN – MAAK JE STAMBOOM MET VOORWERPEN UIT DE KRINGWINKEL

1. **Laat de leerlingen een stamboom maken.** Afhankelijk van het taalniveau van de leerlingen kan je deze stamboom heel visueel laten uitwerken met foto's, met een schema waarin woorden gekleefd of geschreven worden, of kan je leerlingen de stamboom helemaal zelf laten uitwerken. Ook in de complexiteit van je stamboom
2. Laat de leerlingen **bij elk persoon van de stamboom nadenken over zijn of haar talenten of interesses.** Ook hier kan je differentiëren in de manier waarop je dit vastlegt.
3. **Ga naar de kringloopwinkel** en laat de leerlingen in kleine groepen zoeken naar voorwerpen die passen bij de talenten van hun familieleden.
4. Laat de leerlingen **hun stamboom reconstrueren** aan de hand van de voorwerpen (elk voorwerp staat symbool voor een persoon*) en maak hiervan een foto.
5. **Organiseer een quizje** met de-
6. Laat de leerlingen **een presentatie voorbereiden** over hun stamboom. Spreekkaders kunnen de leerlingen een houvast geven bij het vertellen. Ook hier kan je differentiëren naar de verschillende taalniveaus. Zorg zeker voor een veilig klasklimaat waarin de leerlingen het nodige respect voor elkaar ervaren.
7. Laat de leerlingen **hun presentatie geven.** Eventueel kan je de medeleerlingen mee de presentaties laten beoordelen.

(* in latere lessen werd de link gelegd naar diepere betekenissen van symbolen.)

Aan de slag

